

Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça

EXPEDIENT 82 2024 - CONTRACTACIÓ, MITJANÇANT CONTRACTACIÓ ADMINISTRATIVA DE PRESTACIÓ DE SERVEIS MITJANÇANT PROCEDIMENT OBERT DE LA SEGONA FASE DE TREBALL DE L'OFICINA COMARCAL D'IMPULS DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA, EN EL MARC DE L'ESTRATÈGIA SOLARCAT, DE LA COMARCA DE L'ALTA RIBAGORÇA

ANNEX 1

MEMÒRIA EXPLICATIVA DE LA 2ª FASE DE TREBALL DE L'OFICINA COMARCAL D'IMPULS DE LA TRANSICIÓ ENERGÈTICA DE LA COMARCA DE L'ALTA RIBAGORÇA

Aquest document ha de servir de base als proponents per tal de disposar d'unes directrius del que es pretén aconseguir per l'OCITE durant la durada del contracte. Ha de servir també per donar continuïtat a les tasques iniciades per l'OCITE i treballar seguint les directrius de l'ICAEN dins del marc de desenvolupament del PLATER, i el desplegament de les energies renovables a Catalunya.

El present document és el que s'ha presentat a l'organisme finançador del projecte per tal de valorar la proposta i adjudicar part del valor econòmic del Servei a contractar. Únicament ha de servir de guia per tal de tenir clars els objectius i línies de treball de l'OCITE del l'Alta Ribagorça, i després poder justificar-los degudament per obtenir el finançament del projecte.

MODEL DE CONTINGUTS DE LA MEMÒRIA EXPLICATIVA DEL PROJECTE

LÍNIES DE TREBALL DE LA PROPOSTA

- **TASQUES DE SUPORT I DE CREACIÓ DE CRITERI COMARCAL PEL QUE FA A LA PLANIFICACIÓ, DISSENY I IMPLANTACIÓ DE LES ENERGIES RENOVABLES AL TERRITORI EN EL MARC DEL DESENVOLUPAMENT DEL PLA TERRITORIAL PER A LA IMPLANTACIÓ DE LES INSTAL·LACIONS D'ENERGIES RENOVABLES A CATALUNYA (PLATER).**

Línia de treball 1: Criteri de planificació comarcal. Aproximació des del sector públic

La Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català d'Energia del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, va impulsar mitjançant una convocatòria de subvenció **la creació de la Xarxa d'Oficines Comarcals de Transició Energètica**.

L'objectiu de la creació de la Xarxa va ser donar suport tècnic als consells comarcals per ajudar-los a impulsar la transició energètica a tot el territori de Catalunya, amb dues funcions principals: d'una banda, **aportar criteri local als criteris globals d'implantació d'energies renovables a Catalunya** que fixarà el Pla territorial de les energies renovables (PLATER); i, **d'una altra, donar impuls a projectes de generació renovable d'iniciativa local**.

L'oficina de Transició energètica pretén:

- Contribuir a la visió global: construint el mapa a partir dels resultats parcials obtinguts de l'anàlisi fragmentat en territoris més petits, sinó que també requereix una anàlisi global per a tot Catalunya.
- **Contribuir a la cohesió territorial:** ha de tenir en compte criteris de solidaritat intercomarcal per assolir els objectius a nivell global i ha de contribuir **al reequilibri territorial, permetent la dinamització de l'activitat econòmica arreu** de Catalunya.
- Participació local: ha de **comptar amb la participació de les administracions locals en tots els aspectes que afecten el seu territori** així com també del conjunt de la ciutadania

El Pla Territorial Sectorial (PLATER) establirà una **zonificació per a instal·lacions generadores de menys de 50 MW ajustada al territori** tenint en compte aspectes com ara el desenvolupament energètic, ambiental, cultural, paisatgístic, social, econòmic i industrial.

És en aquest darrer punt que l'Oficina de Transició Energètica és de suma importància. Mentre que majoritàriament l'anàlisi del PLATER serà via cartografia i fonts d'informació de referència, en un parcel·lari de 25*25m, aquests fonts d'informació poden obviar criteris únics que només els municipis i entitats els mateixos són coneixedors.

En aquest sentit, l'Oficina pretén:

1. Contribuir a l'anàlisi inicial que es faci des del Departament de planificació de l'ICAEN a la comarca de l'Alta Ribagorça.
2. Aportar informació d'àmbit local, mitjançant la participació dels ens locals i la participació ciutadana (veure línia de treball 2) per contribuir a un desplegament equilibrat i sostenible de les energies renovables a la comarca, aportant coneixement del territori en la definició de criteris.
3. Aportar la visió des dels municipis locals, esdevenint un canal de comunicació directe entre l'ICAEN i els municipis afectats.

4. Representar l'interès col·lectiu, amb l'objectiu d'acomplir les quotes d'implantació d'energies renovables a la comarca, minimitzant l'impacte en tots els àmbits: paisatgístic, natural, etc.
5. Coordinar les entitats locals i dinamitzar les jornades necessàries per establir un espai estable de participació i representació de les entitats locals en matèria de transició energètica, tot promovent un equilibri en la distribució territorial.
6. Donar continuïtat al treball realitzat en el decurs de dos anys per part de les oficines comarcals de transició energètica
7. Prioritzar el model de generació renovable distribuïda i participativa, tot impulsant projectes d'iniciativa local.

En aquest sentit, es crearà una Taula de Diàleg per a les energies renovables per a treballar en la identificació i anàlisi de mesures de compensació entre territoris rurals i àrees urbanes densament poblades.

Taula i grup motor: visió política i tècnica en la definició de criteris comarcals

El PLATER requereix de noves eines de gestió públiques participades i transparents. Per tant, la col·laboració i el retiment de comptes són aspectes clau. Això, juntament amb el seu caràcter transversal i interdisciplinari fa necessari un nou model de governança que asseguri una coordinació entre tots els agents implicats, potenciant el treball intermunicipal i la seva coordinació amb els agents externs. Per això es proposa una combinació d'estructures internes i externes.

Taula política

Es proposa que aquesta taula estigui formada per tots els alcaldes dels municipis i regidors, com a mínim de transició energètica o planificació estratègica de cada municipi. Alternativament es pot incorporar el portaveu de tots els grups municipals amb representació als plens municipals.

Les seves funcions seran:

- Avaluar els criteris comarcals definits pel Departament d'Acció Climàtica
- Proposta de revisió a l'òrgan tècnic competent en espais d'alt valor (agrícola, natural, paisatgístic, etc.)

Grup Motor PLATER

Es conforma a partir de la convocatòria a tots els tècnics municipals involucrats en el planejament urbanístic dels municipis.

Les seves funcions seran:

- Realitzar informes sobre els criteris tècnics definits per l'ICAEN i el Departament d'Acció Climàtica.
- Garantir un vincle directe entre els equips polítics i tècnics a escala local.
- Proposar modificacions als criteris del PLATER proposats per l'ICAEN per tal de proposar aquells valors no considerats inicialment però d'alt valor a escala local.

Línia de treball 2: Criteri de planificació comarcal. Aproximació des de la ciutadania: Participació ciutadana i PLATER

La participació és el dret de la ciutadania **d'intervenir, de forma individual o col·lectiva, en la definició i l'aplicació de les polítiques públiques** a través de processos de consulta, deliberació, decisió, desenvolupament i avaluació sobre qualsevol assumpte de la seva competència, a través dels òrgans i mitjans de participació establerts.

Un procés de participació promou la implicació de la ciutadania en la definició d'una política pública concreta. **Té una durada delimitada en el temps i pot ser obert a tota la ciutadania** o estar adreçat a un determinat col·lectiu o col·lectius de la població. Un procés participatiu presenta diferents fases (informació, debat, retorn i seguiment) i pot preveure diverses tècniques de treball (enquestes, entrevistes, grups de discussió, tallers de participació, etc).

Cal tenir present que, d'acord amb la previsió de l'Institut Català de l'Energia, es proposa sessions de participació ciutadana sobre la planificació territorial sectorial per a la implantació d'energies renovables (PLATER) així com altres infraestructures energètiques.

De fet, el desenvolupament del PLATER afectarà notablement el paisatge, la biodiversitat així com aspectes socials del dia a dia de la ciutadania. En aquest sentit, els projectes de parcs eòlics i plantes fotovoltaïques sobre el terreny no només requereixen complir amb les normatives sectorials en els àmbits ambiental, urbanístic i paisatgístic, seguint el marc legislatiu integrat que indica el DL 16/2019, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, sinó que també han de disposar d'un consens social.

Entre els principals objectius, hi ha doncs:

- **Preservar els valors naturals, paisatgístics o antropogènics que només es coneixen des de l'àmbit local.**
- **Ordenar el desplegament d'instal·lacions renovables** (eòliques i fotovoltaïques) en el territori, garantint la compatibilitat amb els criteris mediambientals, urbanístics, paisatgístics, etc., així com evitant la concentració de les instal·lacions en determinades zones.
- **Garantir la participació de la ciutadania en la definició del model energètic.**

Tipologia d'accions projectades: Model de sessió 1: marxa exploratòria

Les marxes exploratòries són una metodologia participativa i dinàmica que, al llarg dels anys, s'ha anat modificant i adaptant als diferents contextos. Consisteixen en unes visites a peu fetes per un grup de persones, normalment per les veïnes, pel barri on viuen, treballen o fan altres activitats.

En aquest sentit es proposa transformar aquestes marxes exploratòries i aplicar-les a l'àmbit del PLATER. A totes les comarques hi ha:

- Projectes de producció d'energia renovable a gran escala (eòlica, solar i hidràulica).
- Superfícies agrícoles abandonades.
- Superfícies urbanes en desús.

Es proposa, seleccionar, alguns d'aquests espais per tal de poder generar activitats exploratòries que ajudin a la construcció d'un relat col·lectiu i s'associï a la implantació del PLATER i l'ocupació del territori per a les energies renovables.

Les marxes es desenvoluparien en les següents sessions:

- Preparant l'exploració. Planificació del recorregut.
- Fent la marxa per instal·lacions de generació d'energies renovables. **Observem quin impacte té sobre el territori.**

En aquest sentit s'intentarà plantejar sortides no només a una planta solar fotovoltaica de producció energètica sinó a aquelles que tenen altres usos, com podria ser d'apicultura, agrovoltaica, etc.

L'objectiu de la sessió és conscienciar la ciutadania sobre la necessitat d'implantar les EERR al territori al mateix temps que poder-ho conciliar amb activitats tradicionals o noves oportunitats al territori.

Tipologia d'accions projectades: Model de sessió 2: Taller deliberatiu

La primera part de la sessió perseguirà l'objectiu d'obtenir una pluja d'idees de les principals problemàtiques comarcals. Es proposarà la divisió de les persones en grups de 4-5 persones màxim per dinamitzar, de forma grupal, una petita pluja d'idees.

Tenint en compte que el PLATER és un projecte estratègic a llarg termini, es vol crear un relat basat en la visió del territori i la construcció col·lectiva des de l'aportació individual. Cada grup de treball informarà, a la resta de grups, de les conclusions de forma breu.

A continuació es mostra un model d'escaleta, per al taller deliberatiu Construeix el Pla Territorial d'Energies Renovables a la teva comarca

- Modalitat : Presencial
- Direcció : Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça
- Aforament previst : 20-25 persones
- L'objectiu del taller deliberatiu és recollir la percepció ciutadana, generar debat i invitar a la població a prendre accions concretes respecte la redistribució de la producció energètica i els impactes sobre el territori.
- Bloc 1:
 - Preparació espai físic i materials (30')
 - Registre de participants.
- Bloc 2: Presentació del PLATER (15')
 - Presentació per part del president del CC Alta Ribagorça (o personal propi del Consell).
 - Presentació del PLATER, els seus objectius, fases i incidència al territori a càrrec dels tècnics de l'OCITE.
 - Explicació dels conceptes clau: PROENCAT, redistribució de la producció...
- Bloc 3:
 - Invitació a identificar de manera col·lectiva sobre un plànol de la comarca DIN A1 aquells espais del municipi més prioritaris a transformar o millorar en la implementació d'energies renovables i aquells espais a protegir per raons de singularitat. Amb la pregunta: Pensant a escala local, quin territori s'ha de protegir com a espai de valor únic en la implantació d'energies renovables?

Tipologia d'accions projectades: Model de sessió virtual: Mapeig online

Aquest sistema, que acostuma a utilitzar mapes de gran mida i ubicar-se en punts fixes (equipaments, per exemple), de forma que poden ser intervinguts en espais de circulació permanent. No obstant, tenen una complicació, la dificultat que hi hagi algú de forma permanent vetllant per la correcta dinamització. Així, es proposa executar aquest mapa mural de tipus "fixe" mitjançant una metodologia virtual. Aquest sistema permetria:

- Apropar la participació a persones que no formen part del teixit associatiu però que es troben agrupades d'acord amb algun criteri (alumnes de secundària, treballadors ajuntament, etc.).
- Augmentar la capacitat de participació del personal tècnic i del personal no tècnic sense necessitat d'estar de forma presencial als municipis.

En aquest cas es proposa deixar el mural fixe durant un període de 120 dies. Aquesta serà una eina que complementarà els sistemes de participació online com enquestes o altres.

Desenvolupament:

- Preparació prèvia: es crearà:
 - Presentació gravada prèviament per tal que tothom tingui el context del mapa i els objectius que persegueix.
 - Un petit vídeo mitjançant l'eina *loom* amb una durada inferior a 2 minuts sobre com publicar una proposta d'actuació a la plataforma.
 - Mapa del territori via plataforma Paddlet.
- Execució: s'enviarà un correu electrònic al personal interessat amb els diferents enllaços (presentació, metodologia i Paddlet). Entre ells:
 - Centres escolars
 - Treballadors públics
 - Entitats de comerciants.
 - Entitats i cooperatives agrícoles.
- Seguiment: tot i que la plataforma no necessitarà d'una persona de forma constant, sí que caldrà que hi hagi una persona moderadora per evitar publicacions no desitjades.

Té en consideració el cost de creació d'ambdós vídeos, preparació Paddlet, subscripcions i seguiment setmanal de les aportacions durant 16 setmanes.

Abast

La totalitat dels municipis de la comarca en la creació del criteri comarcal per al PLATER.

Proposta de planificació:

En aquest sentit, s'agruparan els municipis per proximitat geogràfica per tal de poder donar servei en una única sessió a diferents entitats:

Tipologia	Públic objectiu	Recurrència	Unitats totals
Sessió Model 1	Centralitzada en un municipi. Oberta a tota la ciutadania.	Semestral	2
Sessió Model 2	Centralitzada en un municipi. Oberta a tota la ciutadania.	Trimestral o segons avenços del PLATER	12
Sessió Model 3	Virtual. Població en general, entitats i associacions, tant amb ànim de lucre com sense.	Puntual	1 Durada 120 dies
Sessió Model 4	Consell dels alcaldes	Puntual (segons PLATER)	4 (Trimestral presencial) 8 (Mensual telemàtica)

○ **TASQUES D'ACOMPANYAMENT INTEGRAL ALS PROJECTES DE GENERACIÓ D'ENERGIA A PARTIR DE FONTS RENOVABLES, PRIORITZANT ELS PROJECTES D'INICIATIVA LOCAL.**

Un dels pilars de l'Oficina de Transició Energètica és el suport i assessorament a iniciatives de la ciutadania en transició energètica. Es preveu desenvolupar el bloc a través de les següents funcions.

Abast

Els municipis que actualment es troben adherits a l'OCTE del Consell Comarcal de l'Alta Ribagorça s'enumeren a continuació:

- El Pont de Suert
- La Vall de Boí
- Vilaller

Línia estratègica 1: Assessorament a les administracions locals

1.1 Promocionar la implantació d'energia renovable fotovoltaica

Promocionar l'ús de l'energia fotovoltaica en els edificis i instal·lacions del Consell així com en edificis dels ajuntaments de la comarca de l'Alta Ribagorça

1. Suport en la revisió i redacció d'ordenances municipals, amb la voluntat d'establir uns criteris homogenis i pràctics.
2. Suport en la redacció de plec tipus que facilitin els tràmits administratius dels ajuntaments alhora de la implantació d'energia fotovoltaica.
3. Estudis del potencial solar municipal, en àmbit ajuntament, i memòries valorades preparades per sol·licitar ajuts i subvencions.
4. Redacció de projectes tècnics com a base dels PPT de possibles licitacions.
5. Altres relacionades amb la implantació d'energies renovables.
- 6. En casos que s'implementin instal·lacions a coberta, com està previst amb el Pont de Suert, dinamització d'una comunitat energètica a escala local.**

En aquest sentit, es posarà especial interès en la promoció d'instal·lacions fotovoltaiques d'autoconsum en equipaments municipals.

1.2 Suport als municipis per la presentació en convocatòries de subvencions

Amb l'objectiu de maximitzar les oportunitats de finançament en transició energètica per als ajuntaments de la comarca de l'Alta Ribagorça es faran esforços de cerca, monitorització, promoció i seguiment de convocatòries públiques de subvencions adreçades als municipis (p.e., Diputació de Lleida, Generalitat de Catalunya, Ministeri, entre altres).

1. Configurar alertes i avisos de subvencions i convocatòries. Subscriure el correu de l'Oficina de Transició Energètica a butlletins de referència promoguts per entitats supramunicipals.
2. Un cop detectada una oportunitat:
 - Valorar possible cofinançament
 - Elaborar un resum de la convocatòria
 - Fer arribar als ajuntaments el resum de la convocatòria
 - Preparar la documentació oportuna (memòria valorada, memòria de sol·licitud, altres).

Un cop un ajuntament mostri interès en alguna convocatòria facilitada l'Oficina de Transició Energètica donarà suport en la presentació de la sol·licitud i resoldre dubtes, així com fer seguiment de les presentacions finals i les resolucions.

Línia estratègica 2: Assessorament a iniciatives ciutadanes

2.1 Punt d'atenció energètica virtual

El PAE es planteja amb caràcter virtual. L'objectiu és oferir atenció personalitzada i les intervencions necessàries perquè la ciutadania exerceixi els teus drets energètics.

Es mantindrà l'oficina amb caràcter virtual ja que permet oferir un servei amb major temporalitat i menor cost.

Es disposarà d'un telèfon específic de contacte per tal d'oferir assessorament a la ciutadania.

L'oficina oferirà assessorament sobre:

- Energies renovables. Especialment solar fotovoltaica en coberta i suport a creació de comunitats energètiques.
- Ajuts a les energies renovables i la seva implementació
- Suport en el tràmit de subvencions i justificacions a l'ICAEN, IDAE o altres organismes públics.

2.2 Creació, assessorament i dinamització de comunitats energètiques

El paper de la ciutadania en el nou model energètic està canviant radicalment respecte de l'actual, **passant a tenir un rol actiu, responsable i participatiu**, especialment, en el cas de l'energia elèctrica.

Les comunitats energètiques són un element clau per a l'apoderament de la ciutadania, les pimes o les administracions locals i afavoriran la transició d'un model energètic centralitzat com l'actual a una organització molt més descentralitzada. Són també una eina que facilitarà l'aplicació de noves estratègies per lluitar contra la pobresa energètica.

Les comunitats energètiques contribuiran a l'objectiu de desenvolupar un model energètic que, més enllà de ser renovable, sigui participatiu i democràtic, amb un fort component d'apoderament social.

Per donar continuïtat a les jornades executades durant la primera fase de la OCTE de l'Alta Ribagorça en promoció de les comunitats energètiques, es registraran les iniciatives ciutadanes amb l'objectiu d'oferir assessorament i acompanyament en la creació de Comunitats Energètiques Locals.

Cal tenir present que aquesta nova realitat per la transició energètica, requereix d'un assessorament jurídic especialitzat en matèria de formalització administrativa de les Comunitats, encaix jurídic, relació entre els agents implicats, convenis i acords entre les parts, etc.

En aquest sentit, el pla d'acció que es proposa és:

- Crear una base de dades amb les principals persones assistents a la fase 1 de les OCTE.
- Crear una base de dades amb les entitats mediambientals, energètiques i socials de l'Alta Ribagorça, identificant possibles actors
- Preparar un cicle de jornades obert a la ciutadania i entitats i empreses.
- Enxarxar les diferents entitats i particulars amb l'objectiu de crear petites comunitats, inicialment en format associació (pel seu cost) i que posteriorment es pugui transformar fàcilment en cooperativa o societat mercantil.
- Sol·licitar i acompanyar en la sol·licitud i execució d'ajuts SOLARCOOP, CE Implementa o altres tipologies d'ajuts.

○ **ACTUACIONS DE COMUNICACIÓ, FORMACIÓ, DIFUSIÓ I PUBLICITAT RELACIONADES AMB LES ACTUACIONS DELS DOS PARÀGRAFS ANTERIORS.**

Durant l'any 2023 s'ha posat en marxa diferents eines de comunicació que han permès generar el debat a la comarca així com generar un clima específic de participació ciutadana. Entre les principals tasques executades hi ha:

- Creació del llibre d'estil de l'Oficina de Transició Energètica de l'Alta Ribagorça
- Creació de la pàgina web www.ocitetaltaribagorca.com
- Execució de campanyes a Xarxes Socials
- Disseny i producció d'un total de 10.000 fulletons per repartir als municipis de la comarca i establiments comercials.

En aquest sentit, es proposa, per aquesta segona fase:

- Mantenir la presència web: implica la publicació recurrent de notícies, el domini així com el servidor o hosting.
- **Mantenir els perfils de xarxes socials i integració web;** l'optimització de tota la presència digital del projecte. Segons l'estratègia plantejada i els objectius del projecte. Les xarxes socials incloses són Facebook, Instagram i Twitter. Totes les xarxes socials incorporen la vinculació a Meta Business Manager i Pixel Social Media.
- **Branding:** hores destinades a l'adaptació i disseny gràfic del material de cada xarxa social. Preveu disseny gràfic dels anuncis i creació de còpies necessaris per a les campanyes publicitàries.
- **Creació de campanyes plataforma META:** creació de les campanyes Social Media Ads (Grups d'anuncis/ anuncis segmentats per públics objectius). La inversió es determinarà al llarg del projecte segons objectius i avanços que es realitzin en l'execució del PLATER.
- **Creació de campanyes plataforma GDN:** creació de les campanyes de display a Google en ubicacions segmentades per la regió (Grups d'anuncis/ anuncis segmentats per públics objectius). La inversió es determinarà al llarg del projecte segons objectius i avanços que es realitzin en l'execució del PLATER.
- **Project Management mensual:** es preveu les hores de gestió de xarxes socials amb un mínim d'un post setmanal Facebook+Instagram i 1 post setmanal Twitter. Es preveu també la creació de dos stories setmanals a Instagram. Tots aquests posts seran de contingut propi i a part es realitzaran comparticions d'interès d'altres OCTE o de l'ICAEN. S'inclou també la planificació mensual de les accions del projecte, revisió diària dels perfils digitals, guàrdies el cap de setmana i coordinació accions/ sinèrgies amb altres perfils digitals. També s'inclou l'elaboració d'informes mensuals.
- **Material gràfic:** s'inclou una partida d'equip especialitzat en tot el procés creatiu i de gestió del projecte i una partida prevista per l'adquisició de material gràfic de plataformes d'estoc online.